

תרגול תחביר

1. לפניך ארבעה משפטים.

I. חינוך ליושר מגיל צעיר, לפי מחקרים פסיכולוגיים, מוביל לאנשים ישרי דרך בבגרות. סוג המשפט: _____

II. אנחנו מחנכים את ילדינו ליושר, למרות זאת יש "עשבים שוטים" ביניהם בבגרותם. סוג המשפט: _____

III. לו חינוך את ילדינו ליושר, לא היינו, בוודאי, נתקלים באנשים המרבים לפעול באופן מושחת. סוג המשפט: _____

IV. חינוך מיטבי אינו עוסק בהקניית ערכים בלבד, אלא שואף גם למעשים ממש. סוג המשפט: _____

א. כתוב מה סוגו של כל משפט. (פשוט / פשוט בעל חלק כולל / מחובר / מורכב)

ב. אם המשפט מחובר, תחם את איבריו. אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית/פסוקיות שבו, וקבע את תפקידה/ן התחבירי.

ג. המר את משפט II למשפט מסוג תחבירי אחר, ושמור על הקשר הלוגי שבין חלקיו.

ד. מהו הקשר הלוגי המופיע במשפט IV?

(1) ויתור (2) השוואה (3) ניגוד (4) הוספה

2. לפניך משפט מורכב.

הורים, ששאלו עצמם מהי הדרך המיטבית לגידול ילדיהם, מאמינים כי ההתנהגות המשמשת כדוגמה לילדיהם חשובה מאוד.

א. תחם את ארבע הפסוקיות המופיעות במשפט, וציין את תפקידה התחבירי של כל אחת.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ב. ציין מעל המילים המודגשות את תפקידן התחבירי.

3. לפניך שני משפטים מורכבים.

• מתברר שכדי שהנורמות השלטוניות תשתנינה, נדרש שינוי מהותי בחינוך ובמבנה השלטון המקומי, משום שהשינוי חייב להיות יסודי.

• התעלמות משחיתות בשל ההרגל היא שגרמה למדינות פגיעה בשגשוג הכלכלי או בניהול הדמוקרטי.

א. תחם את הפסוקיות, וקבע את תפקידה התחבירי של כל אחת מהפסוקיות שתחמת.

(תחם במשפטים עצמם וציין את תפקידן מעל התחימה, או העתק בשורות שמתחת תחילה וסיום של כל פסוקית ולצדה של כל פסוקית ציין את תפקידה).

ב. בכל אחד מהמשפטים יש חלקים כוללים. העתק אותם, ציין את הקשר הלוגי ביניהם, וקבע מה תפקידם התחבירי.

4. לפניכם ארבעה משפטים.

- I. האם אתם זוכרים סיטואציה, שבה הורי חבריכם ביקשו מהם להתנצל בפניכם על התנהגות מעליבה?
 - II. חינוך להתחשבות בזולת עשוי לסייע להקמת חברת מופת.
 - III. חשוב לדעת כי ללא יושר גם ערכים רבים נפגעים.
 - IV. הדרישה לחנך ליושר מגיל צעיר היא דרישה בסיסית ועקרונית.
- בכל אחד מן המשפטים מופיע **שם פועל**. רק במשפט אחד שם הפועל **אינו** פותח פסוקית מצומצמת.
- א. באיזה משפט שם הפועל אינו פותח פסוקית מצומצמת? _____
 - ב. מה תפקידו של שם הפועל במשפט זה? _____
 - ג. העתיקו את הפסוקיות המצומצמות במשפטים האחרים, וקבעו את תפקידן התחבירי.

ד. בחרו פסוקית מצומצמת אחת, והמירו אותה לפסוקית רגילה.

5. לפניך שני משפטים.

- לתשומת לב ההורים, החינוך ליושר מגיל צעיר הכרחי.
- הורים יקרים, החינוך ליושר מגיל צעיר הכרחי.

א. מה ההבדל בתפקיד התחבירי של המילים המודגשות בקו.

ב. לפניך קטע, ובו מודגשות מילים. קבע את תפקידן התחבירי.

השחיתות הפכה לאחרונה לנורמה חברתית. אין אנו למכלול נזקיה. השחיתות יכולה להוביל לקריסה שלטונית אם אין חקיקה שתמנע אותה. במדינות רבות באמריקה הדרומית, לדוגמה, השחיתות היא חלק בלתי נפרד מחיי האזרחים, והיא עשויה להעמיק מאוד את הפערים. חברים, לא כדאי להסכים לשחיתות, קלה כחמורה.

6. לפניך משפטים, ובהם חלקים כוללים.

- השחיתות יכולה להתבטא במקומות רבים: ברשויות המקומיות, במגזר הציבורי, במגזר הפרטי, ואפילו ברשות המבצעת.
 - מלחמה בשחיתות חשובה מאוד לא רק לחיים בתקופתנו, אלא לדורות הבאים.
 - להדברת השחיתות אני אפנה למנהיגים או לאנשי החינוך.
- א. סמן את החלקים הכוללים בלבד.
 - ב. קבע את תפקידם התחבירי. (כתוב מעל החלקים שסימנת)
 - ג. ציין מהו הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים.

1. _____ 2. _____ 3. _____

ד. לפניך משפטים המכילים שיבושים בתחום התחביר. תקן את הטעון תיקון.

- מנצלי ומנוצלי הכוחנות השלטונית ייפגעו ממנה.
- מדריכים בתנועות הנוער יכולים לתמוך ולעזור לבני הנוער.
- נבחרי הציבור, בוודאי, היא דוגמה לעם הנושא עיניו אליה.
- אעזור לך להילחם בשחיתות מתי שרק תבקש ממני.

תשובון

1. לפניך ארבעה משפטים.

- I. חינוך ליושר מגיל צעיר, לפי מחקרים פסיכולוגיים, מוביל לאנשים ישרי דרך בבגרות. סוג המשפט: **פשוט**
- II. **א.** אנחנו מחנכים את ילדינו ליושר, **ב.** למרות זאת יש "עשבים שוטים" ביניהם בבגרותם. סוג המשפט: **מחובר**
- III. **1.** **ל**ו חיינכנו את ילדינו ליושר **פ. תיאור תנאי**, לא היינו, בוודאי, נתקלים באנשים **2. המרבים לפעול באופן מושחת. פ. לוואי** סוג המשפט: **מורכב**
- IV. חינוך מיטבי אינו עוסק בהקניית ערכים בלבד, **אלא** שואף גם למעשים ממש. סוג המשפט: **פשוט בח"כ**
- א. כתוב מה סוגו של כל משפט. (פשוט / פשוט בעל חלק כולל / מחובר / מורכב)
- ב. אם המשפט מחובר, תחם את איבריו.
- ג. אם המשפט מורכב, **תחם** את הפסוקית/פסוקיות שבו, וקבע את תפקידה/ן התחבירי.
- ד. המר את משפט II למשפט מסוג תחבירי אחר, ושומר על הקשר הלוגי שבין חלקיו.
- אף על פי ש** אנחנו מחנכים את ילדינו ליושר, יש "עשבים שוטים" ביניהם בבגרותם. **מורכב** / **למרות** חינוך ילדינו ליושר, יש "עשבים שוטים" ביניהם בבגרותם. **פשוט** ("מעגל הקסם"-תודה למור חזק)
- ה. מהו הקשר הלוגי המופיע במשפט IV?

(1) ויתור (2) השוואה (3) ניגוד (4) **הוספה**

2. לפניך משפט מורכב.

הורים, **1. ששאלו עצמם 2. מהי** הדרך המיטבית לגידול ילדיהם, **מאמינים 3. כי** ההתנהגות **4. המשמשת דוגמה לילדיהם**

חשובה מאוד.

א. תחם את ארבע הפסוקיות המופיעות במשפט, וציין את תפקידה התחבירי של כל אחת.

1. **ששאלו עצמם מהי** הדרך המיטבית בגידול ילדיהם=**פסוקית לוואי**
2. **מהי** הדרך המיטבית בגידול ילדיהם=**פ. מושא**
3. **כי ההתנהגות המשמשת כדוגמה לילדיהם חשובה מאוד**. =**פ. מושא**
4. **המשמשת כדוגמה לילדיהם**=**פסוקית לוואי**
- ב. ציין מעל המילים המודגשות את תפקידן התחבירי. **המיטבית**=**לוואי** **לגידול ילדיהם**=**לוואי**

3. לפניך שני משפטים מורכבים.

• **מתברר 1ש2 כדי ש** הנורמות השלטוניות תשתנינה, נדרש שינוי מהותי בחינוך ובמבנה השלטון המקומי,

3 משום ש השינוי חייב להיות יסודי. 1. **ש** כדיש...**הסוף**=פסוקית **נושא**(מורכבת) בתוכה: **2 כדי ש** הנורמות

השלטוניות תשתנינה = **פ.תיאור תכלית** **3 משום ש** השינוי חייב להיות יסודי = **פ.תיאור סיבה**

• **התעלמות משחיתות בשל ההרגל היא ש** גרמה למדינות פגיעה בשגשוג הכלכלי או בניהול הדמוקרטי = **פ. נשוא**

א. **תחם** את הפסוקיות, וקבע את **תפקידה התחבירי** של כל אחת מהפסוקיות שתחמת.

(תחם במשפטים עצמם וציין את תפקידן מעל התחימה, או העתק בשורות שמתחת תחילה וסיום של כל פסוקית ולצידה של כל פסוקית ציין את תפקידה).

ב. בכל אחד מהמשפטים יש **חלקים כוללים**. העתק אותם, ציין את הקשר הלוגי ביניהם, וקבע מה **תפקידם**

התחבירי. * **בחינוך ובמבנה השלטון המקומי = תיאור(מקום) כולל**

**** בשגשוג הכלכלי או בניהול הדמוקרטי = לוואי כולל**

3. לפניכם ארבעה משפטים.

I. האם אתם זוכרים סיטואציה, **ש** בה הורי חבריכם ביקשו מהם **להתנצל בפניכם על התנהגות מעליבה?**

II. חינוך להתחשבות בזולת **עשוי לסייע** להקמת חברת מופת.

III. חשוב **לדעת כי ללא יושר גם ערכים רבים נפגעים**.

IV. **הדרישה לחנך ליושר מגיל צעיר** היא דרישה בסיסית ועקרונית.

בכל אחד מן המשפטים מופיע **שם פועל**. רק במשפט אחד שם הפועל **אינו** פותח פסוקית מצומצמת.

א. באיזה משפט שם הפועל אינו פותח פסוקית מצומצמת? _____

ב. מה תפקידו של שם הפועל במשפט זה? _____

ג. העתיקו את הפסוקיות המצומצמות במשפטים האחרים, וקבעו את תפקידן התחבירי.

• **להתנצל בפניכם על התנהגות מעליבה = פסוקית מושא מצומצמת המרה: שיתנצלו בפניכם על התנהגות מעליבה**

• **לדעת כי ללא יושר גם ערכים רבים נפגעים = פסוקית נושא מצומצמת המרה: שידעו כי ללא יושר גם ערכים רבים נפגעים**

• **לחנך ליושר מגיל צעיר = פסוקית לוואי מצומצמת המרה: שיחנכו ליושר מגיל צעיר** ↑

ד. בחרו פסוקית מצומצמת אחת, והמירו אותה לפסוקית רגילה.

4. לפניך שני משפטים.

• **לתשומת לב ההורים**, החינוך ליושר מגיל צעיר הכרחי.

• **הורים יקרים**, החינוך ליושר מגיל צעיר הכרחי.

א. מה ההבדל **בתפקיד התחבירי** של המילים המודגשות בקו.

לתשומת לב ההורים = הסגר, ואילו הורים יקרים = פנייה

ב. לפניך קטע, ובו מודגשות מילים. קבע את תפקידן התחבירי.

השחיתות **הפכה אוגד** לאחרונה לנורמה חברתית. **אין אוגד** אנו למכלול נזקיה. השחיתות יכולה **להוביל חלק מנשוי"מ** לקריסה שלטונית אם **אין נשוא** חקיקה שתמנע אותה. במדינות רבות באמריקה הדרומית, **לדוגמה, הסגר** השחיתות **היא אוגד** חלק בלתי נפרד מחיי האזרחים, **והיא נשוא** עשויה להעמיק מאוד את הפערים. **חברים, פנייה** לא כדאי **להסכים נשוא+נשוא בתוך פסוקית נשוא מצומצמת** לשחיתות, **קלה כחמורה הסגר**.

5. לפניך משפטים, ובהם חלקים כוללים.

• השחיתות יכולה להתבטא במקומות רבים: **ברשויות המקומיות, במגזר הציבורי, במגזר הפרטי, ואפילו ברשות**

המבצעת. = תמורה מפרטת/כוללת

• מלחמה בשחיתות חשובה מאוד לא רק **לחיים בתקופתנו**, אלא **לדורות הבאים. = מושא כולל**

• להדברת השחיתות אני אפנה **למנהיגים** או **לאנשי החינוך. = מושא כולל**

א. **סמן** את החלקים הכוללים בלבד.

ב. קבע את תפקידם התחבירי. (כתוב מעל החלקים שסימנת)

ג. ציין מהו **הקשר הלוגי** בין החלקים הכוללים.

1. **הוספה** 2. **ניגוד** 3. **ברירה**

ד. לפניך משפטים המכילים **שיבושים** בתחום התחבירי. **תקן** את הטעון תיקון.

• **מנצלי ומנוצלי** הכוחנות השלטונית ייפגעו ממנה. **מנצלי הכוחנות ומנוצליה** (אין להצמיד שני נסמכים לסומך אחד)

• **מדריכים בתנועות הנוער יכולים לתמוך ולעזור לבני הנוער.** לתמוך בבני הנוער ולעזור להם (לכל פועל יש להתאים

את מילת היחס שלו).

• **נבחר הציבור, בוודאי, היא דוגמה לעם הנושא עיניו אליה.** הם (יש להתאים במין ובמספר בין הנושא לאוגדו)

• **אעזור לך להילחם בשחיתות מתי שרק תבקש ממני.** בכל זמן ש(אין לצרף ש שיעבוד למילת שאלה, מלבד: מי ש ו-

מה ש)

בהצלחה!